

Grästorp kommun
kommun@grastorp.se
Ert dnr. KS 2024/192

Undersökningssamråd tillhörande planprogram för Skubbet i Grästorps kommun, Västra Götalands län

Handlingar daterade 2024-11-20 för samråd 6 kap. 6 § miljöbalken

Om ärendet

Kommunen har begärt undersökningssamråd med Länsstyrelsen om föreslaget planprogram kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsens bedömning

Kommunen bedömer att genomförandet av förslaget inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att det utifrån underlaget inte går att bedöma om betydande miljöpåverkan kan antas eller ej. Framförallt bör kommunen, med utgångspunkt i de aspekter som listas i 5 § i miljöbedömningsförordningen (2017:966), utveckla sitt resonemang gällande kumulativa effekter, skyddade arter, miljö kvalitetsnormer för vatten samt påverkan från planerade verksamheter.

I det fortsatta planarbetet, samt i vidare bedömning och hantering av förslagets miljö- och omgivningspåverkan, bör kommunen även beakta de övriga synpunkter som Länsstyrelsen lyfter under rubriken "Rådgivning och information".

Rådgivning och information

Kumulativa effekter

Länsstyrelsen noterar att det finns en pågående detaljplan direkt söder om programområdet, Söderskogen. Även om det planområdet inte ingår i programområdet så bör kumulativa effekter och

samverkan med den detaljplanen, och andra angränsande detaljplaner beaktas och bedömas.

Skyddade arter

Utifrån den kortfattade beskrivningen av skyddade arter inte möjligt att bedöma om planprogrammet innebär betydande miljöpåverkan eller inte utifrån den aspekten. Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att otillåten påverkan på skyddade arter (4 och 4 a §§) kan innebära betydande miljöpåverkan.

Kommunen behöver beskriva effekterna på de skyddade arterna som förekommer i området.

Artskyddslagstiftningen

Enligt handlingarna framgår att gulsparv (VU), sånglärka (NT) och hussvala (NT) finns inom programområdet. Samtliga är skyddade enligt 4§ artskyddsförordningen.

Det framgår av fastlagd praxis att artskyddet måste beaktas och beskrivas tillräckligt i ett ärende om detaljplan (se P 10706-21). Exakt vilka utredningar som behövs utöver befintlig inventering och beskrivningar beror på de naturliga förutsättningarna i området och planförslagets förväntade påverkan på naturmiljön och de berörda skyddade arterna.

En verksamhetsutövare behöver visa att skyddade arter inte påverkas på ett otillåtet sätt, det vill säga att de arter som fortplantar sig och vilar i ett område kan fortsätta göra det kontinuerligt, och inte riskerar dödas, få sina ägg förstörda, eller störs så att det påverkar deras överlevnad eller fortplantningsframgång. Planbeskrivningen ska innehålla uppgifter om vad som krävs – anpassningar, skyddsåtgärder, dispens och liknande – för att planen ska kunna genomföras.

Mot den här bakgrunden bedömer Länsstyrelsen att följande uppgifter om skyddade arter behöver finnas i ärendet;

- a. om skyddade djurarter förekommer inom områden som omfattas av planerade åtgärder, och arterna använder området för fortplantning, övervintring eller för vila (till exempel häckning inklusive födosöksrevir, yngelplatser, rastplatser, dagvisten), samt hur otillåten störning eller skada kan minimeras eller undvikas, genom att åtgärden anpassas eller skyddsåtgärder vidtas.

- b. hur förutsättningarna är för de skyddade arter (enligt 4 och 4 a §§) som genom planerade åtgärder förlorar områden för fortplantning, vila och övervintring att tillgodose sina behov i närområdet, och om det krävs anpassningar och skyddsåtgärder för att populationerna ska finnas kvar i området. Närområdet ska avgränsas utifrån den berörda artens (parets eller populationens) lokala revir eller hemområde.
- c. om åtgärden leder till en störning genom buller, mänsklig aktivitet, habitatförstörelse eller annat, och vilken betydelse störningen har för möjligheten att bibehålla eller återupprätta populationen av berörda fågelarter till en tillfredsställande nivå, och om anpassningar och skyddsåtgärder kan leda till att störningen uteblir eller minimeras,
- d. om åtgärden riskerar leda till att en lokal population av djur och växter med skydd genom 6, 8 och 9 §§ försvinner, samt hur påverkan på arter kan minimeras eller undvikas, genom att åtgärden anpassas eller skyddsåtgärder vidtas.

Uppgifterna behöver vara grundade på tillräckliga utredningar (se MÖD M 3668–16). Länsstyrelsen noterar att en naturvärdesinventering gjorts för programområdet. Vad som är tillräckligt varierar från fall till fall. Ibland kan det behövas riktade artinventeringar. I andra fall kan enklare utredningar vara tillräckliga.

Biotopskydd

De biotopskyddade objekten ska i första hand bevaras helt orörda och fördelaktigt med någon form av skydd i planbestämmelserna mot markarbeten och byggnation i nära anslutning eller på biotoperna.

I första hand rekommenderar länsstyrelsen att kommunen planerar för att spara biotoperna. I andra hand ska en ansökan skickas in så fort som kommunen kan visa på hur den eller de biotoper som berörs kommer behöva åtgärdas. Det är fördelaktigt om prövningen sker innan kommande detaljplaner antas. Detta med tanke på att en prövning kan innebära ett avslag som påverkar om en detaljplan kan antas eller inte.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen anser att det inte går att ta ställning till om planprogrammet kan antas innebära betydande miljöpåverkan utifrån det underlag som presenterats.

Områdets påverkan på miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsten Nossan – Eklanda till Grästorps, WA39942439 behöver bedömas.

Urban markanvändning bedöms ha betydande påverkan på parametern näringsämnen och förorenade områden anges medföra risk för sänkt kemisk status i [Vatteninformationsystem Sverige \(VISS\)](#). VISS är en databas för klassningar och kartor över alla Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten.

När dagvattenhanteringen för området har klarlagts så skulle även det förtydliga planförslagets miljöpåverkan.

Kommunen bör särskilt belysa vilka vattenförekomster som påverkas av dagvattnets kvalitet och även redovisa föroreningsinnehåll i dagvatten före och efter ett genomförande av planprogrammet. Reningsbehovet för dagvattnet inom området behöver bedömas så att miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsterna inte äventyras.

Länsstyrelsens anser att bedömning av planprogrammets påverkan på MKN för vattenförekomster inte är möjligt utan dessa uppgifter.

Markföroreningars påverkan på dag- och ytvatten

I södra delen av området ligger en tidigare tipp enligt EBH-stödet, Västölet med id 156426. Enligt uppgifterna i EBH-stödet är det fråga om en avfallsdeponi för icke-farligt och farligt avfall på fastigheten Västölet 1:40. Det kan finnas risk för bland annat PFAS baserat på bransch och verksamhetstid.

Det är därför viktigt att klargöra påverkan från tippen på kringliggande område. Det är kommunen som har tillsynen och som därför kan ha information om hur tippen påverkar omgivningen. Av de handlingar som finns i EBH-stödet framkommer att det kan finnas risk för påverkan på hälsa och miljö och att tippen kan läcka.

Kommunen behöver belysa och hantera risken för mobilisering av föroreningar via lokala dagvatten- och dräneringssystem och vidare ut till de omgivande ytvattenrecipienterna. Det är av stor vikt att kommunen kan visa vilka skyddsåtgärder som krävs och i vilken

omfattning de ska genomföras för att minimera risken för förorenings spridning.

Miljökvalitetsnormer för preliminär vattenförekomst

I den än så länge preliminära nya indelningen av vattenförekomster är Mjölån en ny vattenförekomst, med identifikationsnummer WA53831920, som sträcker sig längs med planprogrammets östra sida. Beslut om miljökvalitetsnormer för den nya vattenförekomsten kommer att ske under år 2025. Kommunen behöver ta hänsyn till dessa innan planprogrammet antas.

Verksamheter

Länsstyrelsen bedömer att kommunen bör utveckla sitt resonemang kring påverkan från föreslagna verksamheter med utgångspunkt i de aspekter som listas i 5 § i miljöbedömningsförordningen (2017:966). Påverkan från verksamheter är annars svår att utläsa och bedöma.

I underlaget framgår att ett verksamhetsområde planeras i norr, men det är oklart vilka verksamheter som kan vara aktuella. I bedömningen utgår kommunen ifrån att det inte kommer finnas miljöpåverkande verksamheter. Länsstyrelsen anser att de flesta verksamheter är miljöpåverkande på olika sätt. Bland annat är troligen Räddningsstationen en sådan verksamhet. Det finns bostäder väster om området som kan påverkas av verksamheter. Länsstyrelsen anser därför att frågan om vad området kommer att tillåta för verksamheter behöver klargöras.

I detaljplaneområden som tillåter verksamheter bör kommunen överväga att utföra en släckvattenutredning.

Buller

Kommunen bör beskriva och bedöma behovet av att utreda buller för såväl vägtrafik som flygtrafik från flygplatsen vid Såtenäs.

Skyfall

Extrem nederbörd/skyfall är något som kan orsaka problem redan idag och som förväntas bli vanligare och intensivare i framtiden. Kommunen behöver beskriva konsekvenserna av ett skyfall inom programområdet, minst ett klimatanpassat 100-årsregn. I bedömningen behöver hänsyn tas till bland annat ytavrinningsvägar, lågpunkter och instängda områden. Särskilt viktigt är det att ny bebyggelse inte tar skada vid ett skyfall eller försämrar situationen

för omkringliggande områden. Eventuella skyddsåtgärder för planområdet behöver beskrivas och säkerställas. Framkomligheten till och från programområdet ska också beaktas.

Mer information finns i "[Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall](#)" (Fakta 2018:5), utgiven av länsstyrelserna i Stockholm och Västra Götaland.

Farligt gods

Programområdet är lokaliserat i närheten av transportleder för farligt gods. I kommande handlingar behöver kommunen göra en bedömning av riskerna om planområdet ligger inom 150 meter från transportleden. I vilken utsträckning och på vilket sätt riskerna ska beaktas beror på hur riskbilden ser ut för det aktuella planförslaget. Vid behov av skyddsåtgärder ska de säkerställas i planen. Som stöd kan Länsstyrelsens riskpolicy "Riskhantering i detaljplaneprocessen" användas. Där anges bland annat lämplig markanvändning utifrån olika zoner inom riskhanteringsavståndet.

Länk till Länsstyrelsens rekommendationer: [Riskhantering i detaljplaneprocessen \(lansstyrelsen.se\)](#)

Riskpolicyn innebär bl.a. att hänsyn ska tas till platsens och planens unika förutsättningar med faktorer som t.ex. topografi, byggnadernas placering inom planområdet, persontäthet och typ av verksamhet. Inom de 150 meterna utgår riskpolicyn från "markanvändningstriangeln" där mer personintensiv och/eller känslig markanvändning ligger längst bort från leden. Länsstyrelsen förespråkar generellt också ett bebyggelsefritt avstånd på minst 30 meter.

Jordbruksmark

När omvandling av jordbruksmarken sker i en detaljplanprocess, så krävs det inte en anmälan till länsstyrelsen om att ta jordbruksmark ur jordbruksproduktion enligt 12 kap 9 § miljöbalken.

För att det enligt 3 kap 4 § miljöbalken ska vara tillåtet att genomföra planprogrammet på brukningsvärd jordbruksmark, behöver det i plan- eller miljökonsekvensbeskrivningen finnas en motivering till att den nya markanvändningen är ett väsentligt samhällsintresse, samt en lokaliseringsutredning som visar att det inte finns annan mark än brukningsvärd jordbruksmark som är tillräckligt bra för att använda i stället.

Etappmål dagvattenhantering och hållbar dagvattenhantering

Länsstyrelsen bedömer att kommunen behöver ta ett helhetsansvar för dagvattenhanteringen gällande anläggande och underhåll utifrån Naturvårdsverkets vägledning kring etappmålen för hållbar dagvattenhantering. Regeringen har beslutat om två etappmål för hållbar dagvattenhantering, bland annat för att minska dagvattnets recipientpåverkan och möta de krav som ställs i exempelvis EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG). En hållbar dagvattenhantering förebygger uppkomst av dagvatten, renar förorenat dagvatten, främjar urbana ekosystemtjänster och bidrar till anpassning till ett förändrat klimat.

Länsstyrelsen ser med fördel att kommunen inom ramen för planprogrammet även förebygger uppkomsten av dagvatten genom en hållbar dagvattenhantering som knyter samman gröna och blå stråk vilket renar förorenat dagvatten, främjar urbana ekosystemtjänster och biologisk mångfald samt bidrar till anpassning till ett förändrat klimat. En hållbar dagvattenhantering bidrar till att minimera belastningen av förorenat dagvatten till våra yt- och grundvatten och minskar risker för översvämning som kan leda till skada på miljö, egendom och samhällsfunktioner.

Bortledning av grundvatten

Vid pålning och anläggande av byggnader med djup grundläggning kan bortledning av grundvatten under anläggningsskedet och/eller driftskedet bli aktuellt. Länsstyrelsen upplyser därför om att åtgärder som kan innebära bortledning av grundvatten innebär en vattenverksamhet som regleras i 11 kap. Miljöbalken. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktig om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenavdelning.

Markavvattningsföretag

Kommunen behöver utreda eventuell påverkan på Tengene Nordöstra DF av 1951 som finns inom området och om det finns anledning att ompröva eller upphäva detta. Samråd bör alltid hållas med markavvattningsföretaget som sakägare.

Fiskevårdsområdesförening (FVOF)

Nossan är även utpekad av Fiskeriverket som ett värdefullt vatten eftersom hotade arter som Asp, Vimma och Ål samt särskilt skyddade bestånd av öring lever där. Kommunen kan behöva samråda med Nossans nedre fiskevårdsområdesförening om planprogrammet har en påverkan på fiskevårdsområdet.

Arkeologi och kulturmiljö

Arkeologisk utredning steg 1 har utförts 2018, Steg 2 ska nu utföras i utpekade delar. När resultatet av AU 2 redovisats kommer Länsstyrelsen bedöma vilka ytterligare arkeologiska åtgärder som krävs; sannolikt arkeologisk förundersökning och senare undersökning och borttagande.

Det finns äldre gårdsbebyggelse och landskapsstrukturer, som med fördel ges plats i framtida planers utformning.

Grönstruktur

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen i planförslaget har arbetat med bevarande av befintliga grönstrukturer.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för Natur-, Vatten-, Samhälls-, Miljöskydds- och Landsbyggsavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Detta yttrande har beslutats av planhandläggare Siri Himmelman.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Länsstyrelsen/
Naturavdelningen, Jessica He
Miljöskyddsavdelningen, Annika Lundahl
Samhällsavdelningen, Enheten för samhällsskydd och beredskap, Linda Tofeldt
Samhällsavdelningen, Kulturmiljöenheten, Madeleine Elisabethsdotter Sjölander och Johan Apelman
Vattenavdelningen, Katarina Sobis
Landsbyggsavdelningen, Stefan Gustafsson
Funktionschef Plan och bygg, Nina Kiani Janson